

se rodile tudi nekake podstranke, ki pa bodo v glavnih vprašanjih se oklenile najbrže starih večjih strank. Konečni izid državnozbornih volitev je torej ta, in sicer po razmerju števila poslancev v prejšnji zbornici in po številu, kakor bodo zastopane stranke v sedanjem zboru.

Nemško-narodna napredna stranka	prej	36	zdaj	35
Zveza nemške ljudske stranke	"	41	"	49
Nemški radikali	"	8	"	21
Krščanski socialci	"	27	"	21
Svobodna nemška zveza	"	9	"	3
Katoliška ljudska stranka	"	27	"	23
Mladočehi	"	61	"	53
Češki konservativci	"	1	"	2
Poljski klub	"	55	"	60
Poljske ljudske stranke	"	8	"	9
Malorusi	"	9	"	11
Slovenci	"	16	"	15
Hrvatje	"	11	"	10
Srbi	"	2	"	2
Italijani	"	19	"	19
Rumuni	"	5	"	5
Ustavoverno veleposestvo	"	28	"	30
Konservativno veleposestvo	"	19	"	19
Centrum	"	6	"	6
Srednja stranka veleposestva	"	2	"	3
Socialni demokratje	"	15	"	10
Divjaki	"	20	"	9
Skupaj	prej	415	zdaj	415

Razun teh strank so se ustanovile še dve nove stranke in sicer češki agrarci 6 in češka delavska stranka 4. Vseh poslancev skupaj je torej 425.

Novi državnozborni poslanci po svojem poklicu. — Naše čitatelje utegne zanimati, kaj so in s čem se pečajo v svojem življenju na zadnjih volitvah novo izvoljeni državni poslanci. Zato jim podajemo tu natančen razgled. — Največ prihodnjih državnozbornih poslancev je kmetijskega stanu. Tu so v prvi vrsti velikoposestniki, mej njimi je 85 grajščakov-plemičev, potem so razni manjši posestniki in ljudje, ki se pečajo s kmetijstvom tako, da je več ko 37 odstotkov državnega zbora zastopan po zastopnikih kmetijstva. Obrt in industrija sta dala le 12 odstotkov, ker je mnogo zastopnikov trgovskih zbornic, ki niso ne trgovci in ne obrtniki. Delavski stan pa bode zastopan večinoma po urednikih raznih strankarskih listov, radi česar bode 28 poslancev iz časnikarskega poklica. Čez 8 odstotkov bode raznih uradnikov državnih, deželnih in občinskih in 3 ministri. — Sestavljena je torej zbornica iz 69 advokatov in notarjev, 6 zdravnikov in lekarnarjev, 8 tehnikov, 38 uradnikov, 24 duhovnikov, 169 posestnikov, 52 trgovcev in obrtnikov, 28 pisateljev in časnikarjev in 31 profesorjev in učiteljev.

Angleška kraljica umrla. — V torek ob 1/27 zvečer je po večdnevem boju s smrtjo umrla angleška kraljica Viktorija. Rojena je bila 24. maja 1819 kot hči vojvode Edvarda Kentskega, četrtega sina Jurija III. Njena mati Viktorija je bila Nemka, princesinja Sachsen-Saalfeld-Koburška. Krstni boter ji je bil car Aleksander, zato je dobila ime Viktorija Aleksandrina. Ker njeni stariši niso imeli posebnega bogastva, jo je vzgojila mati za skromnejše, ponižnejše življenje. Jurij IV. je vladal do leta 1830., za njim pa je prišel Viljem IV. Ker je bil brez otrok, je bila Viktorijina mati za slučaj kraljeve smrti imenovana za regentinjo, njena hči Viktorija pa za prestolonaslednico. 20. junija 1837. je kralj umrl, in Viktorija je postala angleška kraljica, stara jedva 18 let. 28. junija je bila kronana. Dve leti je Viktorija že poznala in na tihem ljubila princa Alberta, sina vojvode Koburškega, in 15. oktobra leta 1839. mu je Viktorija povedala, da ga ljubi, ter da ga

prosi, naj bo njen soprog. 10. februarja 1840. je bila poroka. A njun zakon je trajal samo 21 let. Preživela je torej svojega soproga za 40 let. Ob njeni rakvi žaljuje nad 70 potomcev, 7 sinov in hčera, 33 vnukov in 30 pravnukov. 63 let je vladala Viktorija državo, ki šteje 350 milijonov duš, in ki je dandanes večja kot nekdanje rimsko svetovno cesarstvo. Pod Viktorijo se je angleška moč povzpela do viška svojega razvoja ter se raztegnila na vse dele sveta. Viktorijin sin Albert, sedanji angleški kralj, je bil rojen 9 novembra 1841. O njem ve zgodovina povedati le, da je potraten, lahkomiselni mož, ki ga zanimajo le zabave in mode.

Vojna v južni Afriki. — Značilno za položaj v južni Afriki je to, da je Angležka v celi kapski koloniji proglasila vojno sodbo in obsedno stanje. To pomeni, da je med holandskim prebivalstvom v Kapu tako razpoloženje, da ni daleč od splošnega ustanka. Angležki listi tudi previdno molče o položaju v Kapu, kar znači, da v tej pokrajini že vse vre in kipi. Prva posledica ustanka bi bila pač ta, da se ljudstvu pobere orožje in strelivo, seveda tako zvanim Afrikanderjem. „Central News“ poroča iz Standertona, da je v okrožju Ermelo zbranih šest burskih armad, ki hočejo prodreti v Natal. Louis Botha je vodja tega združenja. Skupno je v tem kraju zbranih 8000 Burov. Jako zanimiva so poročila o gibanju burskega generala Deweta, ki je razvil velikansko živahnost ob progi Johannesburg-Pretorija. Enako in še genijalnejši nego je bil zdaj ujeti Cronje se pojavlja Dewet v svojih bojnih načrtih, o katerih le malokdo izve, ker je njegovo delovanje vedno jako skrivnostno. Tako je prišlo slučajno v javnost, da je 3000 Burov 16 t. m. zajelo pri Carolini trikrat večjo armado Colvillesovo, ter je po kratkem boju prisililo, da se uda. Vojakom so pobrali orožje, potem pa jih na pol bose in raztrgane zapodili v beg, dočim se je Colvillesu posrečilo pobegniti na konju. Angležki listi lažnjivo poročajo, da so v tej bitki Angleži Bure premagali.

Obrtnija.

Avstrijska železniška statistika za l. 1899.

Statistiški oddelek železniškega ministrstva razpošilja ravno kar ogromno knjigo „Statistik der in den im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder im Betriebe gestandenen Locomotiv Eisenbahnen“ za l. 1899. Ta knjiga, ki sledi podobnemu za l. 1898 izdanemu izkazu in to v čudovito kratki dobi, se od pravega izkaza principijelno nič ne razlikuje, tako da se je lahko baviti samo z njeno meritorno vsebino.

Kar se tiče skupne dolžine javnemu prometu služočih lokomotiv-železnic na ozemlju cislitvanske državne polovice, je ista dne 31. decembra leta 1899. znašala okroglo 18.817 km torej za 644 km ali 3.54 % več, kakor koncem lanskega leta. Všteveši v inozemstvu ležeče delne proge avstrijskih železnic (20 km) in odbivši dolgost na avstrijskih treh ležečih inozemskih železnic (99 km) se pokaže, da so avstrijske lokomotivne železnice skupaj 18.738 km dolge. C. kr. državne železnice so 7584 km dolge, privatne železnice pa 11.154 km.

Vrh teh železnic je bilo izvršenih tudi 1573 železnic-vlačilnic v skupni dolžini 1528 km.

Kolodvorov in postajališč je bilo 4102, skladišč za blago 2835, hiš za stanovanja uradnikov, slug in de-

lavcev 1361, poslopij za sprejemanje blaga 2873, stražnic pa 10.988. Torej veliko več, kakor l. 1898.

Temeljna glavnicna vseh državnih in od države na lastni račun zgrajenih železnic je znašala 1138 milijonov goldinarjev. Od te glavnice je doslej 67 milijonov goldinarjev amortiziranih.

Temeljna glavnicna privatnih železnic je znašala 2812 milijonov goldinarjev.

Število vozni sredstev se je tudi razmeroma znatno zvišalo. Število lokomotiv se je zvišalo za 6.31 %, osebni voz za 2.93 %, tovornih voz za 4.29 %. Vsega skupaj je bilo v rabi 5153 lokomotiv, 11.165 osebni voz in 113.100 tovornih voz.

Lokomotive in vsi vozovi so veljali 409 milijonov goldinarjev. Od te svote pride 38.9 % na lokomotive, 14.1 % na osebne vozove, 46.4 % na tovrne vozove, ostanek pa na poštne vozove.

Osebni promet je tudi lansko leto znamenito narasel. Vsega skupaj se je odpravilo 142 milijonov oseb. Na državnih železnicah se jih je vozilo 68 milijonov. Zvišal se je torej osebni promet za 12.85 %. Od vseh odpravljenih oseb se jih je peljalo v I. razredu 0.84 %, v II. razredu 6.78 %, v III. razredu 89.55 %, v IV. razredu (ki je v rabi samo na progi Lvov-Belzec) 0.08 %; vojaštva pa 2.75 %. Z brzovlaki se je vozilo 4.4 %, z vsebnimi in mešanimi vlaki pa 95.6 %.

Kar se tiče prometa s tovari se je isti v primeri z predidnim letom zvišal za 3.18 % ter je znašal 114 milijonov.

Dohodki vseh železnic so znašali 286 milijonov goldinarjev in sicer odpade od te svote 73.23 % na tovrni promet in 34.45 % na osebni promet. Stroški so znašali 193 milijonov goldinarjev. Dohodki so se v primeri za l. 1898 zvišali za 3.13 %, izdatki pa za 8.09 %. Čistega dobička je bilo v l. 1899 104 milijone goldinarjev, v tem ko je l. 1898 znašal 109 milijonov goldinarjev.

Kmetijstvo.

Živinorejske zadruge.

Govoril V. Rohrmann na občnem zboru kmetijske podružnice novomeške.

Ako si hočemo pomagati do boljših dohodkov v gospodarstvu, potem je na vsak način potrebno, da napredujemo tudi v živinoreji, in da obračamo na rejo lepe in dobre živine večjo skrb, kakor smo jo dosedaj obračali. Priznati moramo, da se je reja v zadnjem desetletju v marsičem na bolje obrnila, vendar nas čaka še precej dela, da spravimo našo živinorejo na tisto stopinjo, na kateri se nahaja po drugih naprednih deželah.

Da se bo naša živina izboljšala, da bo postala več vredna za kupčijo in za užitek, pospeševati moramo njeno rejo zlasti v tem pogledu:

1.) Da bo postala živina v obče lepšega života in tudi bolje raščena,

2.) da bo postala boljše za rabo ali za užitek, zlasti boljše za pitanje in za molžo,

3.) da se bo zenačila, ne le po barvi, ampak tudi po svojih telesnih lastnostih.

To mora biti naš cilj, po katerem nam je hrepeneti. Ako bo reja na ta način napredovala, potem ne bo naša živina dobra le za delo in za mesarijo, ampak tudi za plemo, za pitanje in za molžo, in njena cena se bo ravno tako povzdignila, kakor se je po drugih deželah, kjer redijo lepo in v vsakem oziru dobro živino.

Na izboljšanju naše živine vplivata sedaj še najbolj država in dežela. Država podpira živinorejo s tem, da daje vsako leto subvencije ali denarne podpore, s katerimi kupuje kmetijska družba dobre plemenjake in prireja vsako leto tudi premovanje goveje živine. Ko bi bila državna podpora večja, tako bi imela vsaka občina nekaj od nje, in ko bi se oddajali v posamezne kraje dosledno le biki najprikladnejšega plemena, gotovo bi bili uspehi takega pospeševanja še očitnejši in lepši, kakor so sedaj.

Tudi naša dežela podpira živinorejo s podporami, kakor država, razen tega pa tudi s postavo, katero je izdala l. 1890. S to postavo skuša dežela pred vsem to doseči, da bi občine skrbele za potrebno število dobrih plemenjakov.

Vsa ta prizadevanja od strani naše države in dežele pa ne morejo imeti pravega uspeha, ako se živinorejci sami ne poprimemo izboljšanja svoje živine, kajti na nas živinorejcih je najbolj ležeče, da se izboljša naša živinoreja, in sicer je to ležeče na vsakem posamezniku posebej, kakor tudi na vseh živinorejcih skupaj.

Vsak posamezen živinorejec bi moral skrbeti zato, da dobi v svoj hlev dobro živino, in da pri tej živini tudi ostane, kajti nič ni bolj napačnega in za napredek živinoreje bolj neugodnega, kakor je to, ako se lepa plemena živina pri prvi priliki zopet proda, in ako se z živino sploh tako menjava, kakor je pri nas navada.

Naša reja mora postati bolj stalna, sicer ne pridemo nikdar do zaželjenega čelja in nikdar do tistega napredka, katerega opazujemo po drugih krajih, kajti z vednim menjavanjem spodkopujemo naprej in naprej podlago uspešnemu napredku.

Kakor je posameznim živinorejcem skrbeti, da redijo v svojih hlevih samo lepo in dobro živino, ravno tako in še bolj je vsem živinorejcem v posameznih občinah za to skrbeti, da se redijo v občinah zares dobri in pripravi plemenjaki.

To skrb za dobre bice moramo imeti vsi prizadeti živinorejci, kajti ves naš trud in vsa naša prizadevanja v prosep živine se ravnajo v veliki meri tudi po tem, kakšne plemenjake redimo po naših krajih. Ta skrb je pri nas toliko bolj potrebna, ker imamo sedaj prav za prav le malo lepe plemene živine, malo lepih krav, in